

KLUKA

GAZETA WYDAWANA PRZEZ TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW RYDUŁTÓW OD 1994 ROKU

Nr 444 ISSN 146-9271 miesięcznik 15 grudnia 2022 2,50 zł (w tym 8% VAT)

ISSN 0142-6923

Rydułtowy i gminy powiatu wodzisławskiego oraz rybnickiego

2016

Czasu piyknego, kapra fajnego i Dzieciontka bogatego.

*Nychej Dzieciontko szczyńściym
Wos darzy
Zdrowie do tymu co tako marzy.
A familijom pszonie na zowdy
Siył fest doloży jako tyż prowdy.
Życzymy czasu piyknego
Bożonarodzyniowego,
Makowek, kapra fajnego
I Dzieciontka bogatego!
Winszujymy cobyście bez te
Godnie Świynta i colki Nowy Roczek
byli wyzgerni jak nowonarodzony we betlyjce Ponboczek.*

Życzy Zarząd TMR i Redakcja KLUKI.

Wydawca:
Janna Rusok

Redaktor wydania:
Janna Oleś

Goethe pięknie powiedział „Miłość zaczyna się wtedy, gdy szczęście drugiej osoby jest ważniejsze niż twoje”. Z tą myślą z pewnością przez życie idą Jubilaci, którzy z rąk Burmistrza Miasta 23 i 24 listopada otrzymali Medale za Długoletnie Pożycie Małżeńskie oraz listy gratulacyjne. Najlepsze życzenia złożyli także Zastępca Burmistrza, Przewodniczący oraz Wiceprzewodnicząca Rady Miasta a także proboszczowie naszych parafii. Rydułtowski Jubilaci świętowali 50, 55, 60, 65 a nawet 70 rocznicę zawarcia związku małżeńskiego! To piękny staż oraz wiele wartości, których możemy się od nich uczyć. Ślemy podziękowania dla Chóru Cecylia za uświetnienie tego wydarzenia!

Jubilaci 50-lecia Małżeństwa

23.11.2022r.

Jubilaci 50,55,60,65-lecia Małżeństwa

23.11.2022r.

Jubilaci 50-lecia Małżeństwa

24.11.2022r.

Jubilaci – 23 listopada 2022 (środa)

W spotkaniu uczestniczyli:

50 lat po ślubie:

1. Groborz Stanisław i Elżbieta
2. Malerz Ryszard i Małgorzata
3. Mirowski Henryk i Elżbieta (1 osoba)
4. Moskwa Franciszek i Marianna
5. Paprotny Wiktor i Bronisława
6. Szebesczyk Jan i Krystyna
7. Tomanek Antoni i Leontyna

8. Waligórski Leszek i Krystyna
9. Wieczorek Ryszard i Teresa

55 lat po ślubie

1. Popowski Tadeusz i Barbara
2. Rduch Józef i Urszula
3. Tomanek Józef i Anna

60 lat po ślubie:

1. Marszolik Urszula i Jan (1 osoba)
2. Słanina Hubert i Jadwiga
3. Święty Edward i Ingeborga
4. Wysłucha Alojzy i Maria

Jubilaci- 24.11.2022 (czwartek)

W spotkaniu uczestniczyli:

50 lat po ślubie:

1. Blacha Jerzy i Maria
2. Chwedeżuk Karol i Maria
3. Gajda Krystian i Krystyna
4. Gorzelnik Stanisław i Krystyna
5. Janiszewski Roman i Irena
6. Kalawski Stanisław i Małgorzata
7. Kolek Henryk i Rozalia
8. Kubica Jerzy i Urszula
9. Lach Wilhelm i Krystyna

55 lat po ślubie:

1. Dragon Wiktor i Urszula
2. Kwiecień Czesław i Leokadia
3. Polnik Józef i Helena
4. Surma Bogdan i Agata

60 lat po ślubie:

1. Czerny Franciszek i Urszula
2. Sufner Hubert i Annelis
3. Święty Jan i Adelajda
4. Waliłko Edward i Urszula

Jubilaci 50,55i 60-lecia Małżeństwa

24.11.2022r.

XL Biesiada Gwarków Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa Kop. „Rydutowy”.

W piękną Rocznicę - 230 roku istnienia Kopalni, tradycyjną Biesiadą Gwarków, rozpoczęły się uroczystości Barbórkowe Kopalni „Rydutowy”. To już kolejne pokolenie pracowników Naszej Kopalni, bawiło się na zorganizowanej przez Zarząd Koła Zakładowego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa - Biesiadzie Gwarków wraz z Paniami.

Ten piękny zwyczaj przyjmowania do Górniczego Stanu młodych Adeptów sztuki Górniczej z tradycyjnym Skokiem przez Skórę, zapisała się w historii Kopalni Rydultowy do 1978 roku, a tegoroczna edycja Górnich Gwarków, a dzisiaj Biesiad Gwarków przyjęła numerację 40-tą!!

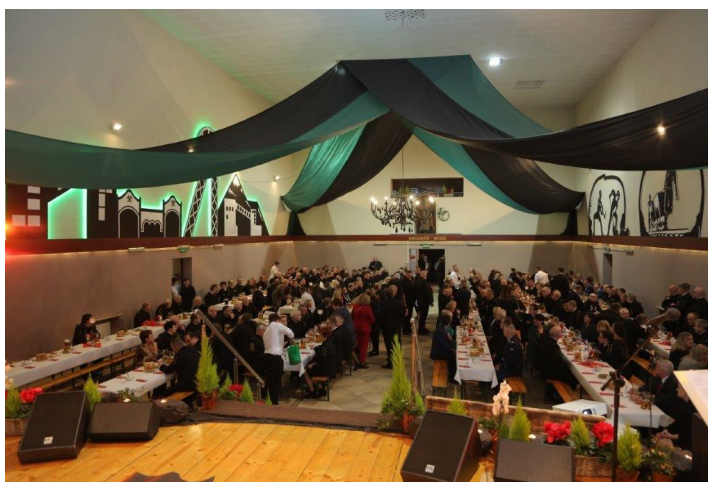
Jak nakazuje tradycja, w asyście Starej Strzechy złożonej z emerytowanych byłych pracowników dozoru, Lis Major przeprowadził Młodych Lisów do ceremonii skoku przez skórę. Orszak Młodych Lisów przyprowadził Kol. Stanisław Wypior, a byli to absolwenci Szkół Technicznych, którzy podjęli pracę zawodową w Kopalni „Rydultowy” w osobach:

Kol. Piotr Lazar, Lesław Szyciczek, Bartosz Nowak, Tomasz Laskowski, Dominik Kasprzak i Radosław Pytlik. Wyrażonym przez Młode Lisy pragnieniem „wstąpienia do Szlachetnego Stanu Górniczego”, po wypiciu na beczce - tradycyjnego kufła piwa i wręczeniu pamiątkowego kilofka, Młode Lisy stały się pełnoprawnymi uczestnikami 40-tej edycji Biesiady Gwarków.

Uroczystość uzupełniona została krótkim filmem zrealizowanym przez kol. B. Porwoła, a ukazującym wspomnienia osób, które przygotowały scenariusz pierwszych w 1979 roku) Gwarków i wdrożyły pierwsze edycje.

Tegoroczną Biesiadę Gwarków prowadził zespół kabaretowy „Jestem” z Piekar Śląskich. Ta piękna tradycja organizowania - przez Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa - corocznych Gwarków, zapisana została w Annalach jednej z najstarszej Kopalni Węgla Kamiennego w Polsce, tj. Kop. „Rydultowy”.

**„Niech Żyje Nam Górniczy Stan”
Jerzy Majer**

Dołączone do artykułu zdjęcia z Jubileuszywych Gwarków są autorstwa Sławomira Chwołki

Wigilijny stół

Boże Narodzenie nazywano na Śląsku bardzo różnie: Gody, Godne Świąta, Święte Wieczory, Szczodre Wieczory, Dwunastnica; wigilia rozpoczynała to najważniejsze w całym roku święto. Szczególny wigilijny obowiązek spoczywał niegdyś na dzieciach: cały dzień należało zachować wyjątkową grzeczność, bo - jak mówi przysłowie - "Kto oberwie w wigilię, ten będzie bity cały rok". W Wigilię należało wstąpić, nie należało jednak budzić innych domowników, bo w tym dniu każdy powinien obudzić się sam. Wigilijny zwyczaj nakazywał też, aby dzień ten od samego rana spędzać pogodnie, pracowicie i uczciwie. Dzień ten był także doskonały na podejmowanie różnych szlachetnych zobowiązań - podobno wigilijnych deklaracji łatwiej było dotrzymać.

Wigilijnych przesądów było zresztą sporo: w niektórych rejonach obowiązywał zakaz wywieszania bielizny, rąbania drewna, wbijania gwoździ i nakaz przynajmniej jednego kichnięcia (by nie sprowadzić nieoczekiwanej śmierci) oraz zakaz pożyczania czegokolwiek (by nie wynosić szczęścia z domu). Obowiązkowo należało także skosztować każdej przygotowanej do wieczory potrawy aby uniknąć głodu przez cały rok. Nieszczęście mogło sprowadzić także odchodzenie od posiłku, upuszczenie sztućców - zwłaszcza noża, który wbiłby się w podłogę. Wieczorny posiłek był najważniejszym momentem całego dnia, dla podkreślenia jego powagi niegdyś do kolacji utrzymywano ścisły post; zwyczaj ten obowiązuje w wielu rodzinach do dziś, choć Kościół jedynie zachęca do takiego zachowania nie wprowadzając postu obowiązkowego.

Jerzy Pośpiech w opracowaniu "Zwyczaj i obrzędy doroczne na Śląsku" wspomina o bardzo rozpowszechnionym zwyczaju przygotowywania szopek. Śląska szopka w odróżnieniu od bogatej, krakowskiej była skromna i ograniczała się do wyobrażenia pasterskiej szopy z podstawowymi postaciami. W okolicach wigilijnego stołu od XVIII wieku obecna była też choinka - strojenie drzewka, które przyszło na ziemię polską z Niemiec znane było w górnośląskich rodzinach niemal sto lat wcześniej niż w pozostałych częściach kraju.

Na wsi w czasie gdy gospodynie przygotowywały wieczerze wigilijną gospodarze porządkowali obejście i przygotowywali jedzenie dla zwierząt na okres świąteczny. Stół nakrywano lśniąco białym, idealnie wyprasowanym obrusem, pod którym rozścielano siano. Między siano gospodyni wkładała wysuszone rybie łuski dla każdego domownika. Po wieczerze łuski wkładano do sakiewek, co miało gwarantować pełny trzosek przez cały rok. Na stole stawiono krzyż, lichtarze ze świecami (wcześniej

lampy naftowe) i gałązki jedliny; centralne miejsce stołu wigilijnego zajmował mały, specjalnie pieczony na tę okazję, okrągły bochenek chleba, który symbolizował dobrobyt. W rodzinach górniczych dodatkowo stawiano na stole lampę górniczą. Od chleba - zaraz po modlitwie lub odczytaniu fragmentu Biblii o narodzeniu Chrystusa - zaczynało wieczerę wigilijną. Najstarszy mężczyzna w rodzinie odkrawał piątkę "godni krajiczek", który przechowywano cały rok. "Godnemu kraiczekowi" przypisywano magiczną moc - między innymi miał on usuwać wszelkie bóle. Dziś zwyczaj ten wyparty został przez dzielenie się opłatkiem: na całym Górnym Śląsku powszechny był obyczaj dzielenia się chlebem czy opłatkiem także z gospodarzkimi zwierzętami.

W niektórych rejonach Śląska miejsce chleba na wigilijnym stole z czasem zajęła duża strucla z makiem. Nieopodal niej na talerzu leżały orzechy i jabłka a w miseczce kasza jagłana. Dookoła stołu układano w równej odległości naczynia, dawniej gliniane lub drewniane, później fajansowe lub porcelanowe. Przy każdym komplecie naczyń układano sztucce odpowiednie od wszystkich potraw. Na stole oprócz talerzy dla domowników stawiono talerze dla zmarłych oraz talerz dla nieobecnego, który nie mógł przyjść i prosić o gościnę. Uważano, że w tym radośnym dniu nikt nie powinien być smutny i samotny. Nieopodal kompletu naczyń przeznaczonego dla gospodarza kładziono opłatki ułożone na talerzyku lub białej serwetce. Opłatkiem, po zmówieniu modlitwy gospodarz dzielił się z domownikami na początku kolacji wigilijnej.

W dawnych czasach wieczerę wigilijną jadano z jednej misy "aby zawsze być w kupie", co miało wzmacniać poczucie wspólnoty i wzajemnej miłości. W niektórych rodzinach do dziś je się z jednej misy makówki. Nad stołem wieszano szczytem w dół połaźnicę (czubek ściętego drzewa iglastego) ozdobioną czerwonymi jabłkami, drobnymi piernikami, orzechami. Od późnych lat trzydziestych XX wieku połaźnicę zaczęła w śląskich domach zastępować choinka. Na wsi na dobre choinka przyjęła się dopiero po 2 wojnie światowej. Choinka jeszcze w okresie międzywojennym zwalczana była, zwłaszcza przez Kościół, jako symbol świecki i nawiązujący do rytuałów pogańskich. W każdym śląskim domu obowiązkowo ustawiana była stajenka, która wykonywano własnym staraniem bądź zamawiano u stolarza. Obowiązkowo w dawnych czasach pod stołem wigilijnym musiało znaleźć się coś z żelaza. W rodzinach górniczych zazwyczaj był to młot lub górnicza siekiera, na wsi lemiesz pługa. Wiercono, że magia mocy i siły żelaza przepływie na biesiadników.

Gdy na niebie pokazała się pierwsza gwiazda (nawiązanie do symbolu prowadzącego trzech monarchów do stajenki) odświętnie ubrani domownicy zasiadali do stołu zgodnie z przydzielonymi im przez głowę rodziny miejscami, a gospodyni zaczynała wnosić wigilijne potrawy. Jeśli warunki atmosferyczne uniemożliwiały zobaczenie gwiazdy zwyczajowo siadano do kolacji około godziny 18. Wigilia składała się zawsze z parzystej liczby dań.

<https://www.kuchnia-slaska.pl/obyczajowosc/wigilijny-st/>

Wnioski ze Spotkania Obywatelskiego grupy mieszkańców Rydułtów inicjującej stanowisko w sprawie zapowiadanej likwidacji oddziałów szpitalnych w jednostce Rydułtowy.

Z inicjatywy Zarządu TMR w miesiącu październiku w siedzibie towarzystwa odbyło się Spotkanie Obywatelskie z udziałem Burmistrza Miasta Rydułtowy Marcina Połomskiego, z-cy Burmistrza Marioli Bolisęgi, Członka Zarządu Powiatu Korneli Newy, na którym omawiano wiele ważnych spraw dotyczących miasta i powiatu, w tym: pozytywnie oceniono działania Zarządu Powiatu na rzecz rydułtowskich placówek ponadgimnazjalnych a z kolei Burmistrzowie odpowiadali na pytania i szeroko omówili działania i przedsięwzięcia na rok przyszły, zwłaszcza w zakresie realizacji wielomilionowego projektu z tzw Funduszu Norweskiego. W momencie wystąpienia Jerzego Majera dotyczącego braku reakcji Władz sprzed 4 lat a dotyczących zgłoszonych społecznych propozycji związanych z egzystencją rydułtowskiego szpitala i niepotwierdzonych informacji o obecnej możliwości zamknięcia pozostałych oddziałów szpitalnych, zwłaszcza Oddz. Pediatrii w rydułtowskim szpitalu wywiązała się gorąca dyskusja z niezbyt merytorycznymi wnioskami. Ponieważ sprawy związane ze szpitalnictwem są trudne i skomplikowane postanowiono, że do dyskusji zaproszone zostaną w trybie spotkania dodatkowego osoby, których wiedza merytoryczna czy też wcześniejsze publikowane stanowisko odnosiło się do tematu zaproponowanego spotkania.

Na podstawie tej przesłanki wysłano kolejne zaproszenia do 15 osób, to jest: Alicji Pawełek, Janiny Chlebiak – Turek, Barbary Wojciechowskiej, Henryka Hajduka, Henryka Machnika, Jerzego Majera, Alfreda Sikory, Arkadiusza Skowrona, Alojzego Stebla, Mariusza Stebla, Sławomira Szurka, Olgierda Wieczorka, Henryka Wojtaszka, Andrzeja Wyciska, Ryszarda Zawisza.

Podstawowe tezy wyłonione w czasie Spotkania Obywatelskiego zawierały następujące zagadnienia:

a/ Wypracowane cztery lata temu społeczne stanowisko w sprawie rydułtowskiego szpitala i skierowane do Władz Miasta Rydułtowy, Powiatu Rybnickiego i Rady Powiatu Wodzisławskiego przypomniane przez Jerzego Majera, uważamy za nieaktualne, bo zmieniły się realia finansowe szpitala i jest pogłębiony deficyt kadry lekarskiej i pielęgniarskiej. Nadto wypracowane stanowisko nie było przedmiotem analizy wymienionych Władz.

b/Doceniamy ogromny wkład Władz Powiatu Wodzisławskiego i Dyrekcji Szpitala włożony w remont budynków szpitalnych w Rydułtowach, w tym w modernizację całej sieci ciepłowniczej, ocieplania i wymiany okien w 4 budynkach szpitala, oraz remonty i malowania w prawie wszystkich zdalnych do użytkowania obiektach.

c/ Wyrażamy głębokie rozczarowanie, że promowany przez PCPR projekt wykorzystania dawnego pawilonu Wewn.I dla potrzeb emerytów - tak potrzebny w naszym regionie, mimo publicznych pozytywnych deklaracji ze strony Senator Ewy Gawęda jednak nie doszedł do skutku.

d/ Rydułtowskie społeczeństwo bardzo pozytywnie ocenia działalność Oddz. Pediatrii, Przychodni Specjalistycznej i Oddz. Rehabilitacji i ewentualny brak tych oddziałów uzna za poważny brak dostępu do świadczeń zdrowotnych

Wypracowując stanowisko uczestnicy spotkania dodatkowego zwracali uwagę, że nie znane są alternatywne propozycje rozwiązań właściciela (Starostwa Powiatowego) co do przyszłości nieruchomości poszpitalnej.

Z uwagi na to, stanowisko i wnioski spotkania przedstawiamy poniżej:

1) Trzeba mieszkańcom Rydułtów uświadamiać, że powtórne uru-

chomienie rydułtowskiego szpitala jako jednostki z pełnym zabezpieczeniem usług szpitalnych wydaje się niemożliwe. Temu ma służyć też nasze stanowisko, które zostanie opublikowane na łamach Kluki i na stronie internetowej TMR, mimo - z czego zdajemy sobie sprawę - że wielu Mieszkańców naszego miasta, zwłaszcza starszego pokolenia będzie głęboko niezadowolonych z tego faktu, pamiętając i wspominając świetność tego szpitala. Argumentując podjętą decyzję w tym zakresie należy przedstawić przesłanki dla takiego rozstrzygnięcia, w tym obowiązujące na tą chwilę przepisy sanitarne i to powinna uczynić Dyrekcja Szpitala i Władze Powiatu

2) Sugerujemy, aby dla zapewnienia usług medycznych Mieszkańcom a także by nie dopuścić by budynki szpitalne uległy dalszemu niszczeniu z uwagi na ich brak użytkowania wziąć pod uwagę następujące działania:

A) Uruchomić w pełnym zakresie Stację Pogotowia Ratunkowego, oraz zachować Przychodnię Specjalistyczną i Oddział Rehabilitacji
B) Uważamy, że nie wykorzystane obiekty mogłyby być udostępnione nie tylko dla usług prozdrowotnych

C) Byłoby właściwe by władze powiatu i Dyrekcja Szpitala przedstawiły swoje propozycje zagospodarowania nieużytkowanych obiektów i terenów.

D) Uważamy za niezbędne, by wszelkie decyzje w sprawie obiektów rydułtowskiego szpitala były konsultowane z Władzami Miasta Rydułtowego

E) Byłoby konieczne by Władze Powiatu przedstawiły swoją ocenę i stanowisko degradacji tak świetnego - naszym zdaniem - przed laty szpitala i taką ocenę upubliczniły mieszkańcom Rydułtów.

Mimo przyjęcia zaproszenia na spotkaniu dodatkowym obecni byli: Alicja Pawełek, Janina Chlebiak -Turek, Henryk Hajduk, Henryk Machnik, Jerzy Majer, Arkadiusz Skowron, Alfred Sikora, Olgierd Wieczorek, Henryk Wojtaszek, Ryszard Zawisz

Wypracowane stanowisko przedstawiamy poprzez naszego przedstawiciela w Radzie Powiatu, pana Radnego Sławomira Szurka Zarządowi Powiatu Wodzisławskiego, oraz do wiadomości Burmistrzowi i Radzie Miasta Rydułtowy.

W imieniu i za zgodą uczestników spotkania, którzy nie wnieśli uwag do pisma:

Inicjator Spotkania Obywatelskiego
Prezes TMR Henryk Machnik

Odmienne, całkowicie negatywny pogląd wobec działań Dyrekcji Szpitala i Zarządu Powiatu wyraża Jerzy Majer ale nie jest to opinia większości. H.Machnik

Jeśli powyżej zamieszczony tekst jest tekstem wysłanym do Starostwa Powiatowego, poprzez Radnego S. Szurka, to OŚWIADCZAM, IŻ NIE ZGADZAM SIĘ Z TAKIMI SFORMUŁOWANAMI UŻYTYMI W TEKSCIE, GDYŻ NIE ODZWIERCIADLAJĄ WYRAŻANYCH OPINII NA SPOTKANIU I NIE ZAWIERAJĄ WYSŁANYCH UWAG DO TREŚCI PRZEKAZANYCH MAILOWO.

W ZWIĄZKU Z BRAKIEM UZGODNIENIA OSTATECZNEJ TREŚCI PISMA, NIE ZGADZAM SIĘ Z UMIESZCZENIEM MOJEGO NAZWISKA I IMIENIA POD TREŚCIĄ TAK ZREDAGOWANEGO PISMA I WYSŁANEGO DO STAROSTWA POWIATU WODZISŁAWSKIEGO

JERZY MAJER

Lucjan Malinowski, autor zbioru, którego fragmenty prezentujemy wybierając się w 1869 roku w słynną podróż etnograficzną na Śląsk poruszał się śladami Józefa Lompy. Byłoby wspaniale, gdyby pamięć o tym wspaniałym Ślązaku nie zaginęła!

Podania

Baśnie i klechdy

Trzej wojacy wybawieni przez jednego

Byli trze wojacy. Służyli Rusowi, aż się zestarzel. Tak się namówili, uciekli, trefili do jednego lasa. Tak po tym lesie chodzili, aż noc przyszła. Jak ta noc przyszła, tak się bali zwierzków. Ten najstarszy pierwszą noc wachował, a ci dwa spali. Przyszło dwanaście, przyjechała kolasa, cztery konie czarne, a ogień im z pyska pałał. Ten wojak się bał, skrył się za sosnę. Pan przyjechał prosto do tej sosny, wołał tego wojaka, co tu robi?

- Panoczku, na waszech, kamraci śpią.

- Takech ci jeszcze nie dał nic, masz mieszek z dukatami.

Ten mieszek będzie wdycy pełny.

Rano stali ci dwa, on im nic nie powiedział. Chodzili po lesie, a nie trefili z lasu. Zaś przyszła noc, musiał ten drugi wachować. Jak przyszło dwanaście, zaś ta kolasa przyjechała i się pytał (ten pan) tego wojaka, co tu robi?

- Jach na wasze, kamraci śpią.

- Nie dałech ci jeszcze nic, masz płaszcz. Jak się owiniesz w płaszcz, kę se pomyślisz, tam będziesz.

Przyszła trzecia noc, zaś ta kolasa przyjechała, zaś tego wojaka pytała, co tu robi?

- Jach na wasze, kamraci śpią.

- Nie dałech ci nic, masz tu piszczałkę. Jak dmuchniesz do niej, jakie wojsko będziesz chcieć, takie będzie. Jak do siebie pociągnie dech, to się straci wojsko.

Tak jak kolasa odjechała, to on trochę do piszczałki dmuchnął. Przyjechało szwadron huzarów.

- Co pan żąda?

Pan nic nie żądał, ażby mu powiedzieli, kędy cesta z lasu. Toż mu powiedzieli, którą stroną ma iść. Pociągnął dech do siebie. Huzary się stracili. I szli jak huzary powiadały. Wyszli z lasa, przyszli do jednego miasta, na gospodę, dali se jeść a pić. Ten, co miał dukaty:

- Ja zapłacę – pomyślał sobie.

Ten, co miał płaszcz, se pomyślał:

- Owinę się w płaszcz i ten płaszcz mnie wyniesie.

Ten, co miał piszczałkę:

- Ja zapisknę do niej, to mie wojsko wybawi.

Pytali się gospodzkiego, co są dłużni:

- Sto dukatów.

Ten, co miał mieszek, nie chciał się przyznać, co miał płaszcz, nie chciał się przyznać. Ten, co miał piszczałkę, szedł na dwór, pisknął do niej, regiment huzarów przyjechało, pytali się:

- Czego pan żąda?

Pan nie żądał, jeno sto dukatów zapłacić. To wojsko nie miało, tak ten, co miał ten mieszek, ten zapłacił te sto dukatów,

mieszek zaś był pełny.

Najmali se gospodę, dali se kolasy robić, strzegłem kuć, cztery konie do każdej kolasy, wele pałacu jeździli na spacer. Pryncesa ich widziała i pytała się, w kierej gospodzie. Jak się dowiedziała, pisała, ażby przyszli w karty grać. Ci dwa nie umieli, a ten trzeci umiał. Tak mu dał ten pierwszy mieszek z dukatami i szedł. Przegrał i ten mieszek. Na drugi dzień zaś szedł grać, dał mu płaszcz, przegrał. Szedł ten trzeci, zaś przegrał. Tak pisknął do piszczałki i dwa regimienta wojska przyjechało.

- Co pan żąda?

Pan nie żąda nic jeny ten płaszcz od pryncesy.

Pryncesa się złękła i płaszcz mu przyniosła. On wzion płaszcz i chycił pryncesę do płaszcza:

- Płaszczu, ażbych już był na morzu w zamku.

I zaraz tam byli. Księżniczka owinęła się do płaszcza:

- Płaszczu, ażbych już była doma.

On tam został sam, tak z prętków zrobił taką czółkę, aż się przewiózł na drugą stronę do lasa. Chciało mu się jeść, a były tam gruszki i obrósł kudłama – teraz już jest choć jak zwierz. Szedł dalej: były jabłka. Najadł się tych jabłek – urosły mu rogi:

- Teraz mogę iść między zwierzków, boch je kudłaty i mam rogi.

Szedł dalej: były śliwy. Najadł się tych śliw – spadły z niego rogi i kudły. Tak wzion śliw, ususzyl a miał proszek. Ale wrócił się, natargał jabłek i wziął do koszyka. Na końcu lasa był pustelnik. Prosił go o habit. Wzion do koszyczka te jabłka a szedł do tego miasta, kę ta pryncesa była a stanął przy kościele z jabłkami. Jabłka bardzo pięknie woniały. Pryncesa szła do kościoła, zawoniały jej te jabłka. Prawiła dziewczeczce, ażby się szła spytać, co kosztuje jedno. Dzieweczka szła i pytała się:

- Kosztuje dukat.

Powiedziała pryncesie, iż kosztuje dukat.

Dała jej dziesięć dukatów. Toż przyniosła dziesięć jabłek. Szła do kościoła, te jabłka bardzo woniały. Pryncesa nie mogła wydzierzeć, zjadła jedno; urosł jej róg.

Pryncesa szła do dom, do swojej świetni, zjadła jabłko; urosł jej drugi. Toż ten król po doktorów, ażby jej to zdjęli. Toż rzezali miarę, a urosły dwie miary. Żaden doktor nie poradził. Aż ten stary wojak przyszedł do tego miasta i pytał się na kamratów. Kamraci po zebraniu chodzili. Szedł na drugą gospodę, pytał się:

- Co tu słyhać?

Gospodzki prawil, że pryncesie rogi urosły a nie może ich żaden doktor (zdjąć). Prawil on, iżby on (zdjął). Gospodzki szedł go meldować, iż jest taki człowiek, coby pryncesie pomógł. Toż go tam zawiódł gospodzki.

Tak se on wyprosił kędy była ona pryncesa. Byli sami dwa. Proszek nalał do szklanki do wina, a karbacz miał przy sobie, a pytał się jej, jeli komu krzywdę zrobiła. Ale nie wiedziała i on prawil, jeli też ona nie wzięła czego. Toż się przyznała, iż wzięła mieszek z dukatami.

- Tak ja go muszę widzieć.

Tak przyniosła na stół. On jej prawil, że to je mało, jeli jeszcze co więcej nie. A ona prawiła, że płaszcz. A on go musi widzieć. To ona go Aś przyniosła na stół. A prawi:

- To jeszcze je mało tego.

- Toż jeschcech piszczałkę wzięna.

- Musisz ją na stół przynieść – pytał się jej: - Już wszystko?

Tak tera wzion to wino z tym proszkiem a karbacz, a prał tę pryncesę, aż krew tryskała. Wzion szatkę, rozerwał na poły; pryncesę dał pół, a sobie pół a zaś rzezał tym karbaczem. Dał jej to wino z tym proszkiem wypić; spadły z niej wszystkie rogi.

On wzion mieszek, płaszcz a piszczalę i owinął się do tego płaszczu. Wyszował se, ażby już był przy swoich kamratkach. Tak był przy tych kamratkach. Szaty kupił kamratom, kolasy i konie i zaś na spacer wele tego (zamku) jechali. Pryncesa ich widziała, tak żadnego nie chciała, jeny tego, co jej tak dobrze wyrzezał i wziena se go. I królem ostał.

Wypędzenie stracha z gospody

Był jeden chłop; ten miał trzech synów. Byli wszyscy trze przy wojsku, przy huzarach. Jak wysłużyli swoje trzy roki, tak jechali do dom na koniach. Przyjechali do jednego lasa. Tam se zaćmili w tym lesie. Jechali furt w tę noc, a przyjechali do jednego zamku, tam było światło. Tak prawil ten najstarszy zleć z konia temu postrzedniemu, ale ten postrzedni nie chciał zleć. Prawil temu najmłodszemu, aby on szedł do tego zamku a pozdrzał, co je tam w tym zamku. Ale on też nie chciał iść. I tak se długo (przemawiali), Az ten najmłodszy zlazł z konia i prawi:

- Wy (trąby) żeście, starsi macie być mądrzejsi, a wyście głupszi niż ja. Wy na mie ukazujecie, abych ja tam szedł.

I zlazł z tego konia. Szedł do tego zamku i przyszedł do (sieni) i widział tam umarłą truchłę a świeczki. Odewrzył tę truchłę, a w tej truchle była zaś truchła. Odewrzył zaś tę truchłę, a tam była jeszcze jedna truchelka. On ją odewrzył, a tam była karteczka i on ją przeczytał, a sam stało:

- Musyje – kno.

Jak on przeczytał, to wyskoczył ku niemu chłopek i prawil mu:

- Co pan potrzebuje?

A on się zląkł a prawil mu:

- Tą chwilą nic.

A rozważował se, co by też miał rzeknąć, a potem se prawil:

- Będę chcieć pro trzy osoby nocleg.

I wziął tę kartkę a zaś przeczytał:

- Musyje – kno.

I zaś ten chłopek wyskoczył i prawil mu:

- Co pan potrzebuje?

A on mu odpowiedział:

- Pro trzy osoby piękny nocleg, a pro trzy konie futro a maszał.

I chnet to było naszykowane. Wziął se tę kartkę do kabzy i prawil se:

- To je dobra sprawa.

A szedł po tych drugich bratów a prawil im:

- Późcie! Mamy (tu) dobry nocleg.

Zleźli z koni, szli do zamku, powiecherzali, a potem szli legnąć. Na rano jak się wyspali, zaś ten przeczytał tę kartkę a prawil:

- Musyje – kno.

Zaś wyskoczył ten chłopek:

- Co pan potrzebuje?

A on mu odpowiadał:

- Pro trzy osoby śniadanie, a pro trzy konie futro na rano.

Jak pojedli, tak osiodłali konie a jechali furt, aż przyjechali na cestę, kaj szła ku jeich domu.

Tak ten najmłodszy brater prawil:

- Wy możecie jechać do dom, a ja jeszcze pójdę dalej świata skusić.

I rozłączyli się a szli każdy w swoją stronę. A ten, co miał tę kartkę, ten najmłodszy, przyjechał do jednego miasta i chciał noclega w jednym szynku. ten gospodzki mu prawil:

- Miły przyjacielu, ja was tu nie mogę nocować, bo kogo tu nocuje, to żaden nie wyjdzie z tego. Każdego tu roz-targa.

Ale on prawil:

- Ja się straszyszka nie boim.

Jak był wieczór, zawiódł go gospodzki do jednej izby, kaj miał leżeć. Tak mu dał dwie świeczki a książkę. Ten siadł se kole stoła, zakurzył se długą fajfkę a siedział. Kurzył aż do dwunastej. Przyszło dwanaście godzin, stał się (taki gruch) w tej karczmie. Przyszedł do izby chłop nagi a przyszedł ku temu a prawil mu:

- Pójdziem społem (w) zapasy!

A on mu odpowiedział:

- To może być, doczekaj, aż se rękawy pozachybam.

I wyciągnął tę cedułkę z kabzy a przeczytał ją:

- Musyje – kno.

Wyskoczył zaś ten chłopek a zaś się go pytał:

- Co pan potrzebuje?

A on mu odpowiedział, aby wziął tego chłopca do miecha a siedział na nim aż do rana. A on se legnął.

Na rano przyszedł gospodzki do izby i widzi chłopca siedzieć przy dźwierzoch na miechu a dzierzyć coś w tym miechu. Tak się pytał, co też dzierży w tym miechu. Jak ten stanął i pośniadał, to się pytał tego gospodzkiego, że już ma to straszysko w miechu. Pytał się potem, jesi tam je w mieście kowal, co ma dwanaście towarzyszy. I ten gospodzki mu prawil, że jest. Zawiódł go do tego kowala a prawil temu majstrowi, aby mu da dwanaście towarzyszy na godzinę – że da każdemu dukat i onemu też dobrze zapłaci. Wzięli ci kowale wielkie kładziwa, a ten chłopek, co dzierzył tego w tym miechu, położył go na kowadło.

Wzięło ich sześć bić. jak ich tych sześć ustało, tak wzięło drugich sześć. A ten w tym miechu tak wrzeszczał, że już więc a więc nie chce przyjść do tego miasta straszyc. Tak go potem puścili z tego miecha, a on rznął do komina, aż zaraz kuźnią obalił.

Ten zapłacił towarzyszom a majstrowi a poszedł furt.

Źródło: „Powieści ludu na Śląsku” Wydawnictwo Literackie, Kraków 1953.

SPRAWOZDANIE z PRAC BURMISTRZA i URZĘDU

za okres od 20 października 2022r. do 30 listopada 2022r.

Referat Inwestycji

1. POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ W MIESZKALNYCH BUDYNKACH KOMUNALNYCH

Budynek przy ul. Gen. Józefa Bema 6,6a i Gen. Józefa Bema 28

W dniu 29.11.2022 r. ogłoszono postępowanie na wybór wykonawcy robót dotyczących termomodernizacji budynków. Termin składania ofert upływa z dniem 14.12.2022 r.

Budynek przy ul. Ofiar Terroru 70, budynek przy ul. Adama Mickiewicza 6,

Dla budynku przy ul. Adama Mickiewicza 6 oczekuje się na przekazanie dokumentacji dla instalacji gazowej i kotłowni gazowej przez Projektanta. Przygotowano materiały niezbędne do przeprowadzenia postępowania na wybór wykonawcy robót budowlanych dotyczących termomodernizacji budynku. W najbliższych dniach zostanie wszczęte ww postępowanie. Dla instalacji gazowej i wyposażenia kotłowni zostanie ogłoszone odrębne postępowanie po otrzymaniu dokumentacji i stosownego zezwolenia na prowadzenie robót.

W dniu 29.11.2022 r. ogłoszono postępowanie na wybór wykonawcy robót dotyczących termomodernizacji budynków. Termin składania ofert upływa z dniem 14.12.2022 r.

Termin opracowania dokumentacji dla termomodernizacji wyżej wymienionych budynków zgodnie z zawartymi umowami upłynął w dniu 10.01.2022 r.

Wartość każdej z umów na prace projektowe: 41 820,00 zł.

Budynek przy ul. Bohaterów Warszawy 38,

W dniu 25.10.2022 r. ogłoszono zostało postępowanie na wybór wykonawcy robót budowlanych na przedmiotowym zadaniu. W wyznaczonym terminie wpłynęło pięć ofert cenowych na wartość od 848 742,25 zł do 1 239 465,45 zł. Trwają prace komisji przetargowej celem wyłonienia wykonawcy.

Przygotowywano materiały celem ogłoszenia postępowania na wybór inspektora nadzoru inwestorskiego.

Budynek przy ul. Raciborskie 242,

W ogłoszonym postępowaniu na wybór wykonawcy robót budowlanych najkorzystniejszą ofertę złożył Wykonawca, Firma Budowlana FACH-BUD Krzysztof Lasyk z siedzibą przy ul. Górskiej 38, 48-130 Kietrz na wartość 883 201,13 zł. W najbliższym czasie zostanie zawarta stosowna umowa.

Termin realizacji umowy: 7 miesięcy od dnia zawarcia umowy.

Budynek przy ul. Raciborskiej 244

W ogłoszonym postępowaniu na wybór wykonawcy robót budowlanych najkorzystniejszą ofertę złożył Wykonawca, Firma Budowlana FACH-BUD Krzysztof Lasyk z siedzibą przy ul. Górskiej 38, 48-130 Kietrz na wartość 816 963,12 zł. W najbliższym czasie zostanie zawarta stosowna umowa.

Termin realizacji umowy: 7 miesięcy od dnia zawarcia umowy.

Budynek przy ul. Raciborskiej 427

W ogłoszonym postępowaniu na wybór wykonawcy robót budowlanych najkorzystniejszą ofertę złożył Wykonawca, Firma Budowlana FACH-BUD Krzysztof Lasyk z siedzibą przy ul. Górskiej 38, 48-130 Kietrz na wartość 640 726,61 zł. W najbliższym czasie zostanie zawarta stosowna umowa.

Termin realizacji umowy: 7 miesięcy od dnia zawarcia umowy.

Dla budynków przy ul. Raciborskiej 242, 244 i 427 zosta-

ło ogłoszone jedno wspólne postępowanie na wybór inspektora nadzoru inwestorskiego. W wyznaczonym terminie wpłynęło sześć ofert cenowych na wartość od 29 433,90 zł do 76 260,00 zł.

Trwają prace komisji przetargowej celem wyłonienia wykonawcy, tj. inspektora nadzoru.

Budynek przy ul. Ofiar Terroru 49

W dniu 25.10.2022 r. ogłoszono zostało postępowanie na wybór wykonawcy robót budowlanych na przedmiotowym zadaniu. W wyznaczonym terminie wpłynęły trzy oferty cenowe na wartość od 662 506,59 zł do 869 005,66 zł.

Trwają prace komisji przetargowej celem wyłonienia wykonawcy.

Przygotowywano materiały celem ogłoszenia postępowania na wybór inspektora nadzoru inwestorskiego.

Budynek przy ul. Ofiar Terroru 78

Planuje się ponowne ogłoszenie postępowania na wybór wykonawcy robót budowlanych, gdyż w pierwotnym postępowaniu nie wpłynęła żadna oferta

2. MODERNIZACJA BUDYNKU SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 2

Trwa rozliczanie zadania inwestycyjnego.

3. MODERNIZACJA DROGI OSIEDLE ORŁOWIEC OD BUDYNKU NR 76 DO BUDYNKU NR 94

Będą przygotowywane materiały do ogłoszenia przetargu na roboty budowlane w trybie podstawowym. Rozpoczęcie procedury na wybór wykonawcy robót budowlanych planowane jest na styczeń 2023 r.

4. MODERNIZACJA OSIEDLA NA WZGÓRZU - ETAP I

Rozliczono inwestycję drukami OT

5. POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ BUDYNKU KOMUNALNEGO – OSIEDLE KAROLA 21 w RYDUŁTOWACH

Planuje się podpisanie aneksu z Wykonawcą robót dotyczącego wykonania opaski drenażowej wokół budynku. Wartość ww robót: 53 866,34 zł. Obecnie trwają roboty związane z wykonaniem izolacji ścian fundamentowych.

Termin zakończenia robót i zgłoszenia gotowości odbiorowej: 22.06.2023 r.

6. MODERNIZACJA UL. NOWEJ

Inwestycja została ujęta do realizacji w ramach Programu Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. W dniu 19 października podpisano umowę na realizację robót budowlanych z PRD Kuhn Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z Krzyżanowic na kwotę 3 963 204,45 zł. W wyniku zapytania ofertowego na pełnienie funkcji inspektora nadzoru inwestorskiego nad realizacją robót budowlanych wybrano ofertę firmy IMPERO Stefan Fiszer z Wodzisławia Śl. za kwotę 29 697,98 zł brutto. W dniu 28 października podpisano umowę na pełnienie ww. nadzoru. W dniu 28 października przekazano teren budowy.

Wykonawca robót opracowuje projekt czasowej organizacji ruchu na czas prowadzenia robót.

Termin realizacji robót - do 13 miesięcy od dnia podpisania umowy.

7. MODERNIZACJA UL. BOLESŁAWA KRZYWOUSTEGO

W wyniku zapytania ofertowego ogłoszonego na stronie internetowej urzędu, w wyznaczonym terminie tj do dnia 21.10.2022 r. wpłynęły 4 oferty cenowe od 33 948,00 zł do 72 447,00 zł. Została wybrana oferta cenowa firmy Zaprojektuj i Wybuduj Sp. z o. o. z Warszawy za kwotę 33 948,00 zł.

W dniu 18.11.2022 r. zawarto umowę na opracowanie programu funkcjonalno-użytkowego z terminem wykonania do 28.02.2023 r.

8. BUDOWA PUNKTU PRZESIADKOWEGO PRZY UL. OFIAR TERRORU

Inwestycja została ujęta do realizacji w ramach programu „Rozwój Lokalny”. W dniu 23.09.2022 r. projektant, Janina Stula Mado 1 z Rybnika, złożył wniosek o pozwolenie na budowę wraz z projektem budowlanym do organu administracji architektoniczno-budowlanej w Wodzisławiu Śląskim. Trwają prace projektowe nad pozostałą częścią dokumentacji technicznej. Wartość prac projektowych wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego: 62 730,00 zł.

9. POPRAWA ATRAKCYJNOŚCI ZAMIESZKANIA – ADAPTACJA SZTOLNI ĆWICZEBNEJ NA STRZELNICĘ SPORTOWĄ

Inwestycja została ujęta do realizacji w ramach programu „Rozwój Lokalny”. W dniu 24.10.2022 r. projektant, Piotr Gara z Gliwic, złożył wniosek o pozwolenie na budowę wraz z projektem budowlanym do organu administracji architektoniczno-budowlanej w Wodzisławiu Śląskim. Trwają prace projektowe nad pozostałą częścią dokumentacji technicznej. Wartość umowy: 132 840,00 zł brutto. Termin opracowania dokumentacji upływa z dniem: 15.12.2022 r.

10. ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH W REJONIE BYŁEGO SZYBU LEON III POD BUDOWĘ OSIEDLA MIESZKANIOWEGO

Inwestycja została ujęta do realizacji w ramach programu „Rozwój Lokalny”. W dniu 22.11.2022 r. został złożony wniosek o wydanie decyzji o zezwolenie na realizację inwestycji drogowej do Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śl. Firma projektowa wystąpiła z wnioskiem o przesunięcie terminu uzyskania decyzji na realizację inwestycji drogowej.

W dniu 30.11.2022 r. podpisano aneks przedłużający termin wykonania umowy do 21.02.2023 r. Wartość umowy: 131 500,00 zł.

11. BUDOWA UL. NOWEJ NA ODCINKU OD UL. ORLOWSKIEJ DO UL. STREFA GOSPODARCZA CELEM UDROŻNIENIA TERENÓW INWESTYCYJNYCH

Trwają prace projektowe. Wartość umowy na prace projektowe wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego: 185 000,00 zł. Termin opracowania dokumentacji upływa z dniem 28.02.2023 r.

12. BUDOWA DROGI ŁĄCZĄCEJ UL. RACIBORSKĄ z UL. GAJOWĄ WRAZ z MODERNIZACJĄ UL. GAJOWEJ

Zadanie zostało ujęte do realizacji w ramach Programu Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Trwają prace projektowe. Wykonawca zadania Bruki Trawiński Sp. z o. o. realizuje prace geodezyjne oraz opracowuje materiały do wniosku o wydanie decyzji środowiskowej. Planowane złożenie wniosku do końca listopada 2022 r.

Wartość zawartej umowy: 9.712.500,00 zł. Końcowy termin realizacji umowy: 25 miesięcy od dnia jej podpisania, tj. 07 listopada 2024 r.

13. BUDOWA ZABEZPIECZEŃ PRZECIWPOWODZIOWYCH NA TERENIE MIASTA RYDUŁTOWY

Zadanie zostało ujęte do realizacji w ramach Programu Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Trwają prace projektowe. Od dnia podpisania umowy, tj. 18.08.2022 r. odbyło się 5 spotkań z Wykonawcą zadania konsorcjum firm: lider: MT – ECO Sp. z o. o. z Imielina i partner: JUSTMAR Turczyński Marcin z Chełma Śląskiego, kolejne planowane jest w dniu 15.12.2022 r. Wykonawca przedstawił koncepcje rozwiązań projektowych. Trwają prace związane z uszczegółowieniem rozwiązań technicznych dotyczących poszczególnych zadań, aktualizacją uzupełnieniem terenowych pomiarów geodezyjnych oraz opracowaniem projektu zagospodarowania terenu/planu sytuacyjnego sieci kanalizacji deszczowej celem wysłania do uzgodnień branżowych. Wartość zawartej umowy w formule „zaprojektuj i wybuduj”: 18.149.835,97 zł. Termin realizacji umowy to 36 miesięcy od dnia jej podpisania, tj. 18.08.2025 r.

14. OŚWIETLENIE ULICY SPOKOJNEJ

Ogłoszono zapytanie ofertowe na wykonanie oświetlenia ul. Spokojnej. Termin składania ofert wyznaczono do 14.11.2022 r. W wyznaczonym terminie złożono 3 oferty cenowe od 91 765,02 zł do 283 795,17 zł. Zgodnie z § 5 ust.9 pkt 3 zarządzenia nr 311.BP.ZP.2020 z dnia 18.12.2020 r. postępowanie prowadzone na podstawie regulaminu unieważniono, gdyż oferta z najniższą kwotą znacznie przewyższa kwotę jaką Zamawiający przeznaczył na realizację zamówienia. Zostaną przygotowane materiały do ogłoszenia kolejnego postępowania na wybór wykonawcy.

15. POPRAWA ATRAKCYJNOŚCI GŁÓWNEGO TRAKTU HANDLOWEGO MIASTA POPRZECZ BUDOWĘ PARKU KIE-SZONKOWEGO PRZY UL. OFIAR TERRORU ORAZ PRZEBUDOWA DOJŚCIA DO TOALET NA ROSIE

Zadania są ujęte do realizacji w ramach projektu pt. "Rydułtowy - opracowanie dokumentacji w ramach wsparcia rozwoju miast POPT 2014-2020" współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, w ramach Funduszu Spójności, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 – 2020.

W dniu 2.11.2022 r. zawarto umowy z firmą ML Design Piotr Lilla, Remigiusz Machej s. c. z siedzibą przy ul. Cieszyńskiej 226, 44-337 Jastrzębie Zdrój, na opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem stosownego zezwolenia na prowadzenie robót. Trwają prace projektowe. Termin realizacji umów: do dnia 30.01.2023 r. Wartość każdej z umów: 37 500,00 zł.

16. WODA – NASZE BOGACTWO – BUDOWA ZBIORNIKA RETENCYJNEGO PRZY UL. OBYWATELSKIEJ WRAZ Z UTWORZENIEM PARKU EDUKACYJNEGO

Zadanie zostało ujęte do realizacji w ramach projektu pt. "Rydułtowy - opracowanie dokumentacji w ramach wsparcia rozwoju miast POPT 2014-2020" współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, w ramach Funduszu Spójności, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 – 2020.

Trwają prace, wykonywane przez AFV Krzysztof Kraus Inżynieria wodna z Myślenic, związane z opracowaniem koncepcji programu funkcjonalno – użytkowego budowy zbiornika retencyjnego zlokalizowanego przy ul. Obywatelskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Termin opracowania upływa dnia 14 grudnia 2022 r. Wartość umowy: 57 810,00 zł.

17. POPRAWA INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ DLA POTRZEB SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 2 Z ODDZIAŁAMI PRZEDSZKOLNYMI W RYDUŁTOWACH

Inwestycja została ujęta do realizacji w ramach Programu Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. W dniu 20.10.2022 r. zawarto umowy z firmą „ABS-Ochrona Środowiska” Sp. z o. o. z Katowic, na opracowanie programu funkcjonalno-użytkowego dla zadania pn.: "Poprawa infrastruktury komunikacyjnej dla potrzeb Szkoły Podstawowej Nr 2 z oddziałami przedszkolnymi w Rydułtowach". Trwają prace projektowe. Termin realizacji umowy: do dnia 28.02.2023 r. Wartość umowy: 40 590,00 zł.

18. SŁONECZNY RADLIN I RYDUŁTOWY

W dniu 21 października 2022 r. zawarto umowę z firmą SUN GALLO Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z Łodzi na opracowanie aktualizacji programu funkcjonalno-użytkowego instalacji fotowoltaicznych, kolektorów słonecznych, kotłów na biomasę, pomp ciepła c. w. u. Wartość umowy: 59 163,00 zł. Na podstawie opracowanego programu funkcjonalno-użytkowego zostanie ogłoszone postępowanie wspólnie z Miastem Radlin na wykonanie instalacji OZE. Planowane ogłoszenie postępowania 30.11.2022 r.

19. WYKONANIE PODNOŚNIKA SCENICZNEGO W BUDYNKU RYDUŁTOWSKIEGO CENTRUM KULTURY „FENIKS”

Inwestycja została ujęta do realizacji w ramach Programu Rozwoju Lokalnego. W ramach inwestycji planuje się dostarczenie i montaż podnośnika scenicznego w sali teatralnej. Wykonuje się opracowanie opisujące zamówienie, którego przedmiotem jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych, tzw. program funkcjonalno-użytkowy (PFU). W najbliższym czasie zostanie ogłoszone postępowanie na wybór wykonawcy PFU.

Kartka z kalendarza Grudzień

29 XII 1919r. - zmarł Karol Geissler, farmaceuta, który otworzył pierwszą aptekę w Rydułtowach,

28 XII 2001r. - Rada Miasta nadała dyrektorowi KWK Rydułtowy Gerardowi Chlubie Honorową Odznakę "Złote Grabie",

1 XII 1933r. - urodził się Alojzy Mura, lekarz o specjalności chirurgicznej w naszym szpitalu,

6 XII 1933r. - urodził się Henryk Mikołaj Górecki - kompozytor, w 2011r. został patronem Biblioteki Publicznej w naszym mieście,

9 XII 1937r. - urodził się Stanisław Leks, długoletni dyrektor Szkoły podstawowej nr 1 w Rydułtowach,

11 XII 1912r. - urodził się Paweł Bielica, komendant Hufca ZHP Rydułtowy po II wojnie światowej,

3 XII 1943r. - urodził się Stanisław Pawelec, instruktor ZHP,

3 XII 1941r. - w Michałowicach został powieszony przez Gestapo instruktor ZHP Józef Skrzek,

15 XII 1967r. - zmarł pierwszy komendant Hufca ZHP Rydułtowy Ludwik Waclawik,

16 XII 1903r. - urodziła się pierwsza instruktorka harcerska dr. Emilia Węglarzówna,

2 XII 1996r. - zostało otwarte centrum handlowe przy ulicy Bema,

2 XII 2010r. - na rynku zaczął tykać zegar,

8 XII 1896r. - ksiądz proboszcz Paweł Bernard poświęcił nowy murowany kościół w stylu neogotyckim, architektem był Ludwik Schneider z Raciborza,

w grudniu 1788r. Karol Jerzy von Hoym zapoczątkował badania geologiczne na terenie Niewiadomia i Rydułtów,

w grudniu 2008r. dzięki dyrekcji KWK Rydułtowy na rydułtowskiej hołdzie zainstalowano napis SZARLOTA; litery mają wysokość 2,5 metra,

w grudniu 2007r. zakończono adaptację dawnej Szkoły Podstawowej nr 4 między innymi na potrzeby Biblioteki Miejskiej,

w grudniu 1996r. otwarto Centrum Handlowo - Usługowe (nowe targowisko),

w grudniu 1978r. zmarł Józef Grzesik, kierownik Szkoły Podstawowej nr 1 w Rydułtowach, Szkoły Podstawowej nr 4 w Rydułtowach oraz Szkoły Podstawowej w Czernicy.

w grudniu 2004r. zmarł Józef Strokosz nauczyciel Szkoły Podstawowej nr 1 w Rydułtowach, nauczyciel historii, autor kilku książek o historii Rydułtów,

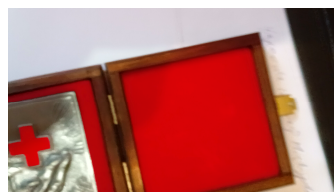
w grudniu 1938r. przy Kopalni Charlotte powstała orkiestra górnicza,

w grudniu 1968r. połączono Kopalnię Rydułtowy i Kopalnię Ignacy.

zebrał Stanisław Brzeczek

60 lat Klubu PCK, Honorowych Dawców Krwi w ZSG przy KWK Rydułtowy

Minęło już tyle lat od tego czasu, z czwórki założycieli -nauczycieli ZSG: Henryk Adamczyk, Augustyn Szypuła, Henryk Kopka, Walter Żymelka i Henryk Wilk — żyje tylko ten ostatni, który przybył do siedziby TMRu wraz ze zdjęciami tego Klubu, by przypomnieć lata świetności, gdy klub liczył kilkadziesiąt osób a w ilości oddanej krwi Klub należał do czołówek w kraju. Za tą działalność kilku działaczy, w tym p. Henryk Wilk otrzymało najwyższe odznaczenie Polskiego Czerwonego Krzyża. Mijały lata, zmienił się charakter szkoły i obecna placówka to tylko charakterystyczny gmach, zaś zainteresowania Dyrekcji i młodzieży nieco odeszły od tej pięknej tradycji, choć nie brakuje krwiodawców z tej szkoły. Szkoda tylko, że Dyrekcja nie próbowała zorganizować jakiegokolwiek uroczystości z okazji tak znakomitej rocznicy. Promowane krwiodawstwo przez ten Klub jednak zaowocowało i w Rydułtowach nadal

działa prężny HDK, którym kieruje z powodzeniem Marcin Horszyci. Klub organizuje każdego roku kilka akcji honorowego dawstwa krwi i te akcje cieszą się powodzeniem wśród młodych

mieszkańców miasta i uznaniem Władz. Tak więc historia spletała się z teraźniejszością a krew jest nadal nie zastąpionym lekarstwem, który oddając ratujesz życie innym. Dlatego zachęcamy do oddawania krwi. Niech zachętą będzie też inna osoba - wybitny krwiodawca - Rydułtówik p. Bronisław Biskup, który może pochwalić się równie wielkim odznaczeniem za oddanie ponad 50 litrów krwi! Publikujemy kilka zdjęć z obchodów 25-lecia klubu PCK, HDK w ZSG.

H. Machnik

Ł A Ń C E

G R A B Ó W K A

EXPRESOWO Z ŻYCIA MIASTA

Rydułtowy uczęty Narodowe Święto Niepodległości. Złożyli kwiaty pod pomnikiem Powstańców Śląskich. Święto Niepodległości i oficjalne uroczystości były także okazją do obejrzenia krótkiej inscenizacji, przygotowanej przez dyrektor Rydułtowskiego Centrum Kultury Katarzynę Chwałek-Bednarczyk. W oficjalnych uroczystościach udział wzięli przedstawiciele władz miasta na czele z burmistrzem Marcinem Połomskim, wiceburmistrz Mariolą Bolisęgą i sekretarzem Krzysztofem Kisiem oraz członek zarządu powiatu wodzisławskiego Kornelia Newy i przedstawiciele rady powiatu oraz radni miasta Rydułtowy. Byli także przedstawiciele parlamentarzystów, służb mundurowych i organizacji, działających w Rydułtowach. 11.11.2022

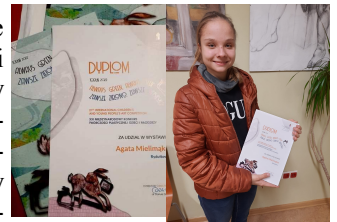

Święto Niepodległości uczęty na sportowo. Zorganizowali Bieg Niepodległości. Jak przekonują pasjonaci biegania z Rydułtów, można bez problemu połączyć sport oraz świętowanie Dnia Niepodległości. Okazją do tego był Bieg Niepodległości, zorganizowany na dystansie 11km. Grupy Akademia Aktywnego Rydułtowika i RUNRydułtowy, poza oficjalnymi obchodami Święta Niepodległości, już po raz trzeci zorganizowała bieg śladami miejsc pamięci historycznych wydarzeń. W imprezie wzięli udział biegacze i osoby uprawiające nordic walking. O godzinie 11.11 wystartowali na dystansie 11 km, po kolei odwiedzając miejsca pamięci w Rydułtowach. 12.11.2022

Pediatria w rydułtowskim szpitalu jednak będzie zawieszona? Dyrekcja Powiatowego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej (PPZOZ) w Rydułtowach i Wodzisławiu Śl. została zmuszona do zawieszenia oddziału pediatrycznego. - *Będziemy walczyć do końca* - deklaruje dyrektor placówki Krzysztof Kowalik. Dyrekcja szpitala prowadzi rozmowy z lekarzami, którzy mogliby uzupełnić braki i wyraża nadzieję, że problemy są przejściowe. Jednak nie ma pewności co do tego, czy i ewentualnie kiedy wróci pediatria. - *Sytuacja jest trudna generalnie wszystkich oddziałów pediatrycznych w Polsce. Lekarzy leczących dzieci jest coraz mniej, coraz więcej osób przechodzi na emeryturę. My poszukujemy pediatrów już od dawna i od dawna prowadzimy w tym zakresie rozmowy. Nie ustajemy w tych poczynaniach i będziemy robić wszystko, co w naszej mocy* - mówi. 14.11.2022

Policjanci z Rydułtów zatrzymali poszukiwanego. Rydułtowski policjanci weryfikowali zgłoszenie o kierowcy volkswagena, który miał zachowywać się "podejrzanie". Mundurowi zastali przy wskazanym samochodzie 42-letniego mieszkańca powiatu rybnickiego. Jak się okazało, mężczyzna był poszukiwany i trafił do policyjnego aresztu. 15.11.2022

Międzynarodowe Biennale Grafiki Dzieci i Młodzieży oraz Międzynarodowy Konkurs Twórczości Plastycznej Dzieci i Młodzieży „Zawsze Zielono, Zawsze Niebiesko” to konkurs w którym Państwowe Ognisko Plastyczne w Rydułtowach bierze udział co roku. W tym roku uczennica Ogniska Agata Mielimąka zdobyła kwalifikację do wystawy. Gratulujemy!!! 15.11.2022

Kupił pellet, w workach znalazł zmielone części mebli. Historia mieszkańca Rydułtów, który kupił w jednej z firm 3 tony opału. Mocno się zdziwił, kiedy zobaczył to co mu dostarczono. Gdy zamówienie trafiło do jego domu, okazało się, że w workach znalazło się to, co nie powinno: części mebli typu piślnia, piślnia z farbą wielkości pieści, krążka do hokeja. Po samym zapachu można stwierdzić, to specyficzny zapach sklejk, jak nowych mebli. Zapłacił 7800 zł. Zgłosił sprawę do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Sklep, w którym kupił pellet, zobowiązał się do jego wymiany. I tak też się stało. 3 tony nowego opału trafiły do jego domu. 17.11.2022

Liceum na Skalnej i Nowiny Wodzisławskie podjęły współpracę. Teraz uczniowie będą czerpać z warsztatu i wiedzy dziennikarzy Nowin Wodzisławskich, tworząc materiały do szkolnej gazetki i nie tylko. Dyrektor Zespołu Szkół Licealnych i Technicznych w Rydułtowach Mirela Szymczak oraz redaktor naczelny Nowin Wodzisławskich podpisali umowę o współpracy. Dzięki współpracy z redakcją Nowin uczniowie rydułtowskiej szkoły poznają tajniki pracy dziennikarzy, warsztat redaktorski oraz podstawy wykonywania zdjęć reporterskich na potrzeby mediów drukowanych i internetowych. 21.11.2022

Uczennice rydułtowskiego technikum w wyjątkowej sesji. W Zespole Szkół Licealnych i Technicznych w Rydułtowach we wrześniu tego roku uruchomiono nowy kierunek – technik stylisty. Uczennice wzięły udział w profesjonalnej sesji zdjęciowej, podczas której wykorzystano prace dyplomowe Moniki Malgrab, projektantki mody i absolwentki rydułtowskiej szkoły. Zadaniem przyszłych projektantek było przygotowanie własnej stylizacji – fryzury, makijażu, ubrania czy biżuterii oraz aranżacji do zdjęć. Technik stylisty to kierunek, gdzie zawodu uczą się przyszli projektanci mody, styliści, organizatorzy pokazów mody, konstruktorzy odzieży, dziennikarze mody czy fotografowie mody i kostiumografowie. 23.11.2022

Z okazji obchodów Dnia Pracownika Socjalnego, najlepsze życzenia oraz kwiaty na ręce Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach Pani Sylwii Noworyty złożyła Zastępca Burmi-

strza Pani Mariola Bolisęga wraz z Wiceprzewodniczącą Rady Miasta Panią Barbarą Wojciechowską. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na przestrzeni lat przyczynia się do lepszego życia mieszkańców Rydułtów w wielu aspektach. MOPS to przede wszystkim cudowni pracownicy socjalni, którzy pomagają najbardziej potrzebującym. Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy jak również wiele zadań współfinansowanych, takich jak Asystent Osoby Niepełnosprawnej czy Projekt „Czas na zmiany”, którego celem jest wzrost dostępności i jakości usług społecznych zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Jeszcze raz składamy najserdeczniejsze życzenia wszystkim pracownikom MOPSu, którzy w codziennej pracy otaczają troską oraz merytorycznym wsparciem drugiego człowieka! 24.11.2022

SM Orłowiec: Jak zapowiedzieli tak zrobili. Lokatorzy zebrali 524 podpisy i chcą walnego zebrania. Po burzliwym odwołaniu prezesa we wrześniu i pikiecie pod siedzibą Spółdzielni Mieszkaniowej Orłowiec, mieszkańcy rozpoczęli zbiórkę podpisów, bo na wniosek 1/10 członków spółdzielnia musi zwołać walne zebranie. Na złożony do zarządu wniosek spółdzielców, podjęto decyzję o walnym zgromadzeniu członków SM Orłowiec. Zaplanowano trzy spotkania w grudniu, które odbędą się dla mieszkańców Rydułtów, Pszowa i Raciborza. Podczas zebrań nastąpi wybór prezydium, wybór komisji skrutacyjnej, wybór komisji wyborczej, a następnie przeprowadzenie odwołań wszystkich członków rady nadzorczej. Ostatnim punktem będzie ogłoszenie wyników odwołań. Członkowie uczestniczący w walnym zgromadzeniu muszą posiadać przy sobie dokument tożsamości. 24.11.2022

Morsowali na stawie Machnikowiec. Kilkunastu śmiałków wzięło udział w drugim w tym sezonie morsowaniu na stawie Machnikowiec w Rydułtowach. Morsowanie odbyło się w niedzielę 27 listopada i choć staw nie jest skutym lodem, więc nie trzeba było przygotowywać przerebła, wierzymy, że było lodowato. Po krótkiej rozgrzewce uczestnicy wspólnie weszli do wody, aby hartować swoją kondycję. Wydarzenie, które przyciągnęło grupkę bardzo rozgrzanych zapaleńców, było inicjatywą jednego z mieszkańców. Morsujący zapowiedzieli kolejne niedzielne spotkania, o których będą informować za pośrednictwem mediów społecznościowych. 28.12.2022

Ostatni dzień listopada a więc Andrzejki! Wieczór w siedzibie Stowarzyszenia Ruchu Harcerskiego „Czuwaj” w Rydułtowach należał do ciekawych. Nie zabrakło lania wosku, wróżb i innych andrzejkowych zwyczajów! Dziękujemy Harcerzom za dobrą zabawę! 30.12.2022

Biskup Olszowski celebrował mszę w intencji górników. W kościele p.w. Matki Boskiej Uzdrawienia Chorych w Rydułtowach odbyła się uroczysta msza święta w intencji górników. Mszę w przeddzień Barbórki celebrował ks. bp Grzegorz Olszowski. Msza w intencji dziekczynnej za łaski dla górników, emerytów górniczych oraz za zmarłych górników, przyciągnęła do parafii na Orłowcu wie-

lu pracowników kopalń, którzy chcieli podziękować za ochronę swojej patronce - Św. Barbary. Przypomnijmy, że przy kościele w 2020 roku odsłonięto pomnik upamiętniający górników tragicznie zmarłych w KWK Rydułtowy. Pomnik stanął tuż obok krzyża misyjnego. Składa się z wagonika kopalnianego wypełnionego węglem z napisami „KWK Rydułtowy” i „Szczęść Boże” oraz tablicy pamiątkowej z cytatem z Księgi Psalmów oraz napisem „Pamięci tragicznie zmarłym górnikom KWK Rydułtowy”. Miejsce pamięci powstało z inicjatywy proboszcza ks. Piotra Makosza oraz lokalnego środowiska górniczego. 03.12.2022

Słony mandat za wjazd na przejazd kolejowy, gdy zamykały się roгатki. To sprawa z Rydułtów. 30-letni kierujący audi wjechał na przejazd kolejowy przy ulicy Ofiar Terroru, pomimo zamykających się zapor. Mieszkaniec powiatu rybnickiego zignorował również czerwone światło. Dyżurna ruchu podniosła roгатkę, aby mężczyzna mógł bezpiecznie opuścić przejazd, mimo to kierowca miał do kobiety pretensje, że zamykająca się roгатka zarysowała mu klapę bagażnika. Na miejscu pojawiła się policja i ukarała kierowcę mandatem w wysokości 2100 złotych. 5.12.2022

Publiczne Przedszkole nr 2 im. Czesława Janczarskiego w Rydułtowach obchodziło Jubileusz 65-lecia! 2 grudnia w Rydułtowskim Centrum Kultury Feniks, Publiczne Przedszkole nr 2 im. Czesława Janczarskiego w Rydułtowach obchodziło Jubileusz 65 - lecia istnienia przedszkola! Na scenie zaprezentowały się dzieci z wszystkich grup, a na widowni zasiedli zaproszeni goście, oraz rodzice przedszkolaków. 05.12.2022

Było magicznie. Mikołaj wraz ze swoimi pomocnikami z Rydułtowskiego Centrum Kultury odwiedził Rydułtowy i zatrzymał się na rynku by wspólnie z Burmistrzem Miasta zapalić choinkę! Tam czekała już moc atrakcji - występy zespołów Ogniska Pracy Pozaszkolnej, warsztaty, zabawy przygotowane przez Bibliotekę Publiczną Miasta Rydułtowy im. H. M. Góreckiego i wiele innych. W Rydułtowach zagościła Świąteczna atmosfera! Komu udało się zrobić zdjęcie z Świętym Mikołajem? Fotorelacje z wydarzenia na str 20-21 w KLUCIE 06.12.2022

Na podstawie wiadomości z innych mediów zebrała J. Oleś
<https://www.nowiny.pl/Rydułtowy> <https://www.rydułtowy.pl> <https://www.facebook.com> <https://www.radio90.pl/tag/rydułtowy>

My i Wy w śląskiej przestrzeni

To jedno z działań podjętych przez grupę nauczycieli – wolontariuszy i Ukrainki mieszkające w Rydułtowach. Celem było, zgodnie ze słowami piosenki Czesława Niemiena „Mam tak samo jak Ty, miasto moje a w nim...” poznanie specyfiki górniczego miasta, jego uroków i nieco historii.

Jak na czas barbórkowy przystało rozpoczęliśmy wycieczkę od kopalni, rzutu okiem na niezwykłą hałdę, szyby i zabudowania kopalniane, w tym cechownię ze św. Barbarą. Ogromne zainteresowanie wzbudziły zbiory Izby Pamięci KWK „Rydułtowy” ciekawie zaprezentowane przez p. Sonię Rudek, za co jej serdecznie dziękujemy. Warto nadmienić, że chociaż nasi goście mieszkali od wschodniej po zachodnią Ukrainę to nikt z nich nie zetknął się z kopalnią i górnikami. Potem był spacer przez miasto z „zaliczeniem” takich miejsc jak tunel kolejowy, Skalka i inne warte prezentacji usytuowane wzdłuż ulicy Mickiewicza.

Nieco zmęczeni dotarliśmy do Cichego Kącika, ale jakaż metamorfoza! Tam czekali w pełnej gali górniczej ze szpadami włącznie Panowie z „Kliki Machnika” - oczywiście byli górnicy. Rozpoczęła się prawdziwie śląska biesiada. Pieśni górnicze przeplatały się ze śląskimi i ukraińskimi, panowie prezentowali różne tradycje górnicze do których angażowali może przyszłych adeptów do zawodu. Jej przerwaniem był quiz dzięki któremu wszyscy przekonaliśmy się, że praca nauczycielek nie poszła na marne a wiedzy Ukraińców o mieście nie powstydził by się niejeden mieszkaniec. Było też sto lat w wielu językach, jeden z synów obchodził swoje 15 urodziny i jak na koniec mówił nigdy nie miał takiej imprezy. Nie mogło zabraknąć golonka z kapustą i pysznych ciast od Rity Pielczyk, za które także bardzo jej dziękujemy.

Fragmety wypowiedzi „Była to bardzo ciekawa i pouczająca wycieczka po naszym mieście Rydułtowy” Larysa

„Była to cudowna wycieczka do kopalni, było bardzo dużo informacji na temat pracy górników, byłam zszokowana jaka to jest ciężka praca” Natalia

„Wielkie dzięki!!! Nie potrafię wyrazić słowami mojego zachwytu!” itd. Alena

Alicja Kołodziej

Zadanie udało się zrealizować m.in. dzięki sfinansowaniu w ramach Budżetu Równych Szans w ramach projektu „W cieniu Szarloty - jak wydobyć potencjał miasta Rydułtowy” finansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 realizowanego w ramach programu „Rozwój Lokalny”

Foto: Alena Драпаковская

Grudzień miesiącem profilaktyki zakażeń wirusem HIV

Z inicjatywy Światowej Organizacji Zdrowia dzień 1 grudnia od 1988 roku jest obchodzony jako Światowy Dzień AIDS. Święto to ma na celu uświadomić konieczność pomocy ludziom zakażonym wirusem HIV i chorobą na AIDS oraz ich bliskim.

Co to jest HIV?

HIV to skrót od angielskiej nazwy wirusa nabytego niedoboru (upośledzenia) odporności (z ang. Human Immunodeficiency Virus). HIV namnaża się i niszczy układ odpornościowy zakażonej osoby, który po pewnym czasie przestaje chronić organizm przed chorobami. Zakażenie HIV nie daje charakterystycznych objawów. Jeśli nie wykona się testu diagnostycznego, można nawet przez 10-12 lat nie wiedzieć o tym, że uległo się zakażeniu. Osoba, która nie wie, że żyje z HIV, może zachorować na AIDS. Może też zakażać innych. Warto się testować!

Szerzeniu się zakażeń wirusem HIV sprzyjają zachowania ryzykowne, do których należy odbywanie stosunku płciowego bez zabezpieczenia z partnerem, co do którego nie ma pewności, że nie jest nosicielem wirusa HIV oraz wspólne korzystanie z igieł i strzykawek podczas zażywania narkotyków, sterydów, anaboliów lub innych substancji psychoaktywnych. Mówimy o zachowaniu ryzykownym także wtedy gdy dojdzie do przerwania ciągłości tkanki i może nastąpić kontakt z zakażoną krwią np. podczas piercingu, tatuażu czy innego zabiegu kosmetycznego lub medycznego.

Co to jest AIDS?

AIDS to skrót od angielskiej nazwy zespołu nabytego niedoboru (upośledzenia) odporności (ang. Acquired Immunodeficiency Syndrome). AIDS to końcowy etap NIELE-CZONEGO zakażenia HIV. To zespół chorób atakujących osoby zakażone HIV. Zaliczamy do niego różne stany chorobowe i typy nowotworów. AIDS występuje po wielu latach trwania infekcji HIV. Osoby, które wiedzą o swoim zakażeniu, objęte są terapią antyretrowirusową, która zapobiega wystąpieniu AIDS.

Objawy AIDS są trudne do przeoczenia i bardzo uciążliwe: począwszy od problemów z trawieniem, przez ciągłe osłabienie, bóle głowy, nawracające grzybice, problemy z układem nerwowym. W tym schorzeniu dla człowieka stają się niebezpieczne drobnoustroje, w normalnych warunkach nieszkodliwe, bo układ odpornościowy jest uszkodzony. AIDS jest ostatnim etapem choroby wywołanej zakażeniem wirusem HIV. AIDS rozwija się w czasie od kilku miesięcy do wielu lat od zakażenia wirusem HIV.

WSZYSTKO O ZDROWIU

Jak można zarazić się AIDS:

Zakażenie AIDS występuje głównie drogą krwi, np. przez wstrzyknięcie lub przetoczenie krwi osoby zakażonej.

Źródłem AIDS mogą być również niedokładnie odkażone nożyki do golenia, czązki czy narzędzia fryzjerskie.

Zakażenie wirusem HIV może nastąpić drogą wewnątrzmaciczną w trakcie porodu, podczas odbywania stosunku seksualnego lub w trakcie karmienia piersią.

Zakażenie wirusem HIV łączy się również z chorobami przenoszonymi drogą płciową.

Zrób test na HIV

Wykonanie testu jest jedyną metodą rozpoznania zakażenia HIV. Sam test (tzw. test przesiewowy) polega na pobraniu niewielkiej ilości krwi, w której poszukuje się antygeny wirusa lub przeciwciał skierowanych przeciw wirusowi. Nie trzeba być na czczo. Wynik jest gotowy do odebrania – w zależności od miejsca wykonania testu – najszybciej lub po kilku dniach. Test – bezpłatnie, bez skierowania i anonimowo, można zrobić w jednym z punktów konsultacyjno-diagnostycznych (PKD).

Zgodnie z prawem na wykonanie testu osobie do 16. roku życia zgodę muszą wyrazić rodzice lub opiekunowie prawni. Między 16. a 18. rokiem życia zgodę wyrażają zarówno badana osoba, jak i rodzice lub opiekunowie prawni. W obydwu przypadkach, dorośli powinni zgłosić się do PKD razem z osobą niepełnoletnią. Dopiero po ukończeniu 18. roku życia można wykonać test samodzielnie. Wykluczenie zakażenia może nastąpić dopiero po 12 tygodniach od ryzykownego zachowania.

Źródło:

<https://mamczasrozmawiac.aids.gov.pl>

<https://jedynytakitest.aids.gov.pl>

1 GRUDNIA
Światowy Dzień AIDS

BARBÓRKA W TMR

6 grudnia 2022 w siedzibie Towarzystwa Miłośników Rydułtów świętowaliśmy Barbórkę.

Foto: B. Oślizły

50 lat KGW w Rzuchowie

14 listopada br Koło Gospodyń Wiejskich w Rzuchowie świętowało jubileusz 50 lat swojej działalności. Ta podniosła uroczystość odbyła się w sali GOK w Rzuchowie. Była ważna dla Członkiń KGW, zespołu „Rzuchowianki”, zaproszonych Gości, oraz Mieszkańców gminy Kornowac. Sala GOK wypełniona była po brzegi, bardzo kolorowa a to dzięki strojom zespołów, którzy zostali na tą uroczystość zaproszeni. Bardzo serdecznie powitał zebranych Wójt gminy Kornowac pan Grzegorz Niestrój. Życzył Paniom z KGW dużo zdrowia, dalszych lat owocnych działań. Natomiast zespołowi „Rzuchowianki”, którego Członkinie należą do KGW dalszego reprezentowania gminy Kornowac. Zespół „Rzuchowianki” jest zespołem rozpoznawalnym i chętnie zapraszającym na różne uroczystości, nie tylko w swojej gminie. Wójt Gminy oraz Członkinie Koła życzą sobie aby w szeregi KGW wstępowały też młode Panie z nowymi pomysłami i energią. KGW w Rzuchowie ma wiele możliwości i potrafi zdobywać dzięki projektom dotacje na różnorodną działalność. Przewodniczącą KGW jest wiele lat pani Dorota Wieczorek, która jest też prezesem zespołu „Rzuchowianki” i łączy te oba stanowiska z dobrym rezultatem. Ze sprawozdania z 50 letniej działalności KGW wynikało, że Koło jest w czołówce Kół Ziemi Raciborskiej a zadania które wykonują na rzecz Gminy Kornowac są ambitne i bardzo ciekawe. Oczywiście nie mogło zabraknąć części artystycznej. Piękny koncert dał zespół „Rzuchowianki” którym kieruje p. Waldemar Świerczek. Wystąpił też zespół „Łan” oraz zespół „Dzimirzanki”. Wśród zaproszonych Gości nie mogło zabraknąć delegacji z TMRu, z którym „Rzuchowianki” współpracują od wielu lat. Jest to współpraca owocna i oparta na przyjaźni. TMR też ma swój zespół. Jest to męski zespół „Klika Machnika” - obecna nazwa „Nasza Klika”. To w szczególności z tym zespołem „Rzuchowianki” często występują w Rydułtowach i sąsiednich powiatach. Było też coś dla ciała – pyszny poczęstunek (ciasta pewnie upieczone przez Członkinie KGW), swojski smalec, gorący bogracz (na dworze było zimno) a najważniejsza była radosna atmosfera panująca na tej uroczystości. Było wspólne śpiewanie, korowody, dużo żartów i śmiechu. Życzymy KGW w Rzuchowie dalszych owocnych lat działalności, zdrowia wszystkim Członkiniom, zaś Kierownictwu wytrwałości i dalszych ciekawych pomysłów i inicjatyw. Niech nikt nie mówi, że na wsi nic się nie dzieje. Dzieje się bardzo dużo (my to dostrzegamy) trzeba tylko mieć ochotę aby z tych propozycji skorzystać i brać w nich udział. Tak więc 100 lat dla KGW Rzuchów i do zobaczenia na kolejnym jubileuszu.

Elżbieta Jankowska

Adwentowy czas, czas oczekiwania na maleńką radość co narodzi się w nas. Miłego, właśnie w obecnym czasie Adwentu życzę wszystkim. Radosnego i zdrowego przepelnionego nadzieją czasu Adwentowego. Wspaniałych Świąt Bożego Narodzenia spędzonych w ciepłej, rodzinnej atmosferze, samych szczęśliwych dni w nadchodzącym roku. DO SIEGO ROKU!!!

Z serdecznym poetyckim pozdrowieniem
Ewa Wierzbinska-Kloska

nadszedł kolejny świt

pełen obaw
złudnej nadziei
że będzie dobrze

z krzywym uśmiechem
spoglądam w zwierciadło
życia

prostuję z bólem kark
nad kolejnymi literami
nie jest źle
myślę i czuję

a więc odkładam testament
na później

Ewa Wierzbinska-Kloska

wierzę

w dobroć bez powodu
bezinteresowną jak słońce
w gesty pełne ciepła
słowa życzliwe

wierzę
w pomoc nieoczekiwaną
dar przyjaźni

wierzę
w dobre duszki
o anielskich twarzach

wierzę
w to co najważniejsze
w prawdziwą
i
bezkresną

m i ł o ś ć

Ewa Wierzbinska-Kloska

* * *

księżyc zahaczył
o gałęzie świerka
ja ukryłam
w grancie nocy
nieodrzałe jeszcze
marzenia

Ewa Wierzbinska Kloska

NAD RANEM

znudziło mi się
bycie zwyczajną szarą kobietą
pożyczyłam od czarownicy
miotłę i poleciałam hen – hen
w przestworza

a że nieciekawie tam było
więc pokręciłam nosem
i spadłam na chmurę napęczniałą
od śniegu

w locie złapałam piór kilka
od tęczowego ptaka
przywdziałam futerko zapożyczone
od wiewiórki

a gdy się rozgrzałam pochwyciłam
jedno z barwnych piór
i sypię do was z góry baśniowym
białym wierszem w kształcie serca

Ewa Wierzbinska Kloska

Zaproszenie dla mężczyzn !

Już od wielu lat w działalności kulturalnej nie widać mężczyzn w wieku powyżej 50 lat, zwłaszcza w zespołach śpiewaczych ! Już od kilkunastu lat z powodzeniem istnieje, śpiewa i promuje Miasto i Mężczyzn - męski zespół „Klika Machnika” – nowa nazwa „Nasza Klika”. Niestety czas jest nieubłagany i jeśli już nie nastąpi nowy nabór mężczyzn do zespołu, to w bliskiej perspektywie zespół naturalnie przestanie istnieć. Taki koniec - to byłby błąd dla całego rydułtowskiego męskiego rodu wieku trzeciego!

Panowie! – zbierzcie się na odwagę i pokażcie młodym, że w Was młody duch i niemałe umiejętności artystyczne!

Próby zespołu w każdy wtorek od godz. 11tej. Zgłoszenia telefoniczne: 604 388 354 lub 515 828 453 (w godz. 9.00-13.00)

Coś dla gołębiarzy

W sobotę, 26 listopada odbyło się uroczyste wręczenie nagród i pucharów z okazji zakończenia lotów gołębi dorosłych i młodych. Spotkanie zostało zorganizowane przez Członków i Zarząd Oddziału PZHGP Rydułtowy. W uroczystości z ramienia miasta udział wzięła Zastępca Burmistrza Pani Mariola Bolisęga, która miała przyjemność wręczać medale dla najlepszych uczestników. Życzymy dalszych sukcesów hodowlanych i czołowych wyników oraz tyle powrotów gołębi ile wysłanych gołębi na lot!

Zadanie współfinansowanie z dotacji Urzędu Miasta Rydułtowego.

Do Mieszkańców Rydułtów i Gmin Sąsiednich

13 stycznia 1993r to data zarejestrowanej w Sądzie działalności Towarzystwa Miłośników Rydułtów. A więc będziemy obchodzić XXX lat, w czasie których TMR zapisał trwałe ślady w historii Miasta za wielostronne inicjatywy i działania na rzecz Miasta i Mieszkańców. W maju 2023 roku chcemy w ramach obchodów zorganizować publiczne podsumowanie tego XXX-lecia połączonego z koncertem zaprzyjaźnionych od lat zespołów. Zgłosimy również inne propozycje ale będzie to uzależnione od zgromadzonych środków bo środki własne –składki członkowskie ledwie pokrywają utrzymanie siedziby TMR wraz z muzeum sprzętów szpitalnych.

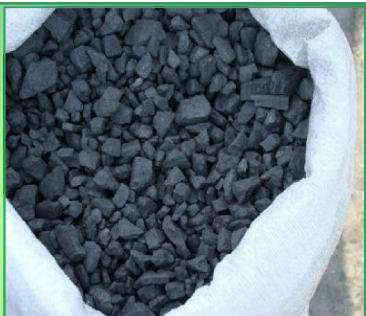
Dlatego zwracamy się z gorącą prośbą do Wszystkich ,którzy doceniają naszą wieloletnią działalność o przekazanie 1% swojego podatku na cele statutowe TMR, wpisując w rubryce Towarzystwo Miłośników Rydułtów KRS 0000002098.

Istnieje też możliwość przelania dowolnej kwoty na konto TMR: 78 8436 0003 0101 0409 2177 0002.

Nasi Przyjaciele – bardzo liczymy na Wasze wsparcie finansowe!

**Wszystkim darczyńcom serdecznie dziękujemy
Za Zarząd TMRu
H. Machnik**

Sprzedaż ekogroszku z KWK Piekary, workowany i luzem wraz z dostawą.

**Tel: 501 538 428
www.transstal.eu**

Przypominamy naszym czytelnikom, że siedziba KLUKI oraz Towarzystwa Miłośników Rydułtów znajduje się w Rydułtowach, na ulicy Plebiscytovej nr 47 na I piętrze, nad apteką!

Zapraszamy!

Serdecznie zapraszamy wszystkie zainteresowane osoby do działania w Towarzystwie Miłośników Rydułtów, panów do „Kliki Machnika”, chętnych do pracy w „Kluce” i muzeum oraz ludzi mających nowe, ciekawe pomysły! Jesteśmy codziennie w naszej nowej siedzibie, w dawnym budynku administracji szpitala na I piętrze.

VI JARMARK BOŻONARODZENIOWY W RYDUŁTOWACH

**16-18 GRUDNIA 2022
RYNEK MIASTA**

16.12 PIĄTEK

15:50 parada świąteczna
od 16:00 występy rydułtowskich szkół i przedszkoli
16:00-20:00 animacje i warsztaty dla dzieci

17.12 SOBOTA

14:00-20:00 animacje i warsztaty dla dzieci
17:50 Występ zespołu Czelodka
18:00 Koncert zespołu Gryfnioki
19:00 Koncert "Summertime - świątecznie"

18.12 NIEDZIELA

12:00-16:00 animacje i warsztaty dla dzieci
14:00-16:00 Występy zespołów Rzuchowianki, Łan, Trojok, Nasza Klika, Dzimierzanki, Kokoszyzanki

Handel w godzinach 9:00-20:00

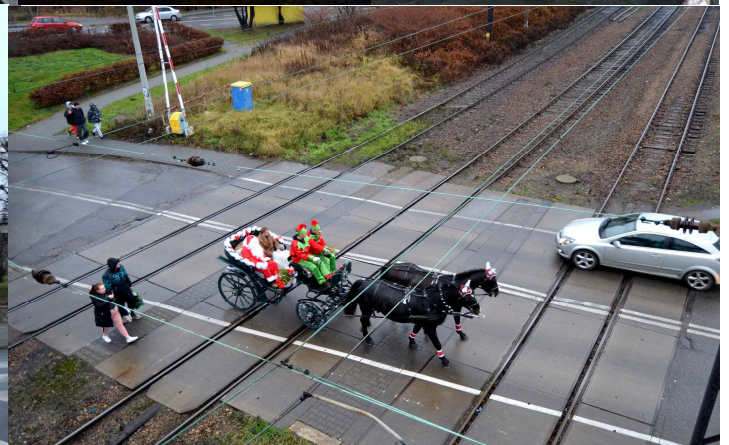
RCK FENIKS
RYDUŁTOWSKIE CENTRUM KULTURY

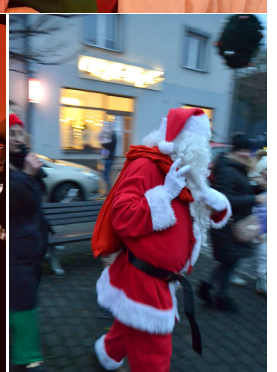
Składamy najserdeczniejsze
życzenia urodzinowe
grudniowym solenizantom!!

A są to:

1. Krystyna Barnabas,
2. Janina Chlebek-Turek,
3. Urszula Jeż,
4. Małgorzata Kubik,
5. Joanna Machnik,
6. Ryszard Malerz,
7. Barbara Pałka,
8. Maria Pawelek,
9. Ewa Pietrwalska,
10. Magdalena Wadas,
11. Jerzy Zientek,

Mikołaj ze swoją świtą ruszył w trasę po Rydułtowach, a na rynku załśniła choinka. Był słodki poczęstunek, gry i zabawy oraz wspólne zdjęcia z Mikołajem. Zabawa była przednia. Maluchy miały ubaw po pachy a i dorośli nieźle się bawili. Brawo!!!!

Moje rozważania.

Emocji, informacji, wzruszeń nie brakuje. Przysparza to mundial, wojna w Ukrainie, polityczne spory na górze, ale też nasze lokalne wojenki, sukcesy, porażki. Każdy chyba słyszał Kaczyńskiego, który nadal obecne Niemcy uznaje za wroga, o skandalu związanym z patriotami, pieniędzmi z UE, słyszał o zmianie Władzy w naszym województwie, o zawieszeniu pediatrii w rydułtowskim szpitalu, o odwołaniu Prezesa S.M Orłowiec, o decyzjach związanych z zakupem węgla, zagrożeniach smogiem, o kosztach energii i czasowych dopłatach, o katastrofalnym zadłużeniu naszego państwa, o decyzjach dotyczących zakupu niewyobrażalnie drogiego sprzętu wojskowego i budowie elektrowni atomowych, o prowokacyjnych faktach, które mogą spowodować wojnę Rosji z NATO itd. Jeśli po tym wszystkim umiesz Czytelniku spokojnie spać to znaczy, że jesteś przygotowany na najgorsze! Ten pozorny spokój jest widoczny w naszym otoczeniu. Nie brakowało przecież imprez o charakterze patriotycznym, imprez andrzejkowych, barbórkowych, miłokajowych, są jarmarki świąteczne i będą święta i sylwester – czy mniej huczne? A może tak należy, mniej się przejmować i na dole robić swoje. Jeśli do tego dodać lokalne sukcesy w naszym mieście i w regionie a tych nie brakuje to jakaś nitka optymizmu istnieje. W Rydułtowach po okresie pandemii wreszcie udane obchody Święta Niepodległości, nieźle wychodzą Jarmarki staroci, na 40 lecie SITG KWK Rydułtowy zorganizowano znów z rozmachem Biesiadę Gwarków, było kilka udanych biesiad andrzejkowych i barbórkowych. Znów zachwycają organizacją i występami szkoły i przedszkola, a nasi młodzi artyści odnoszą sukcesy na przeglądach i konkursach. O tym można przeczytać w naszych lokalnych gazetach, na forach internetowych. Rolą miasta są przede wszystkim większe przedsięwzięcia związane z inwestycjami a te dotyczą obecnie głównie zagospodarowania przejętych terenów i obiektów L III. Nie będzie w przyszłym

roku szaleństwa wyborczego bo przesunięto termin wyborów samorządowych a z powodu inflacji i drożejącej energii trzeba szukać oszczędności, więc na chwilę obecną nie wiem czy będzie na rynku Sylwester z atrakcjami. Mamy z jednej strony niepokoje wśród ludzi ogrzewających domy o dostawy węgla, zwłaszcza eko- groszku a z drugiej strony alarm smogowy w naszym mieście o którym słyszymy prawie codziennie w radiu telewizji, czy czytamy o nim w prasie codziennej a na oczy postrzegamy go widząc niektóre kopcące kominy i czując nieprzyjemny zapach spalanych ..... Każdy może sobie dopowiedzieć czego. Nie jesteśmy spokojni wobec zagrożenia całkowitego zamknięcia rydułtowskiego szpitala, stąd inicjatywa Zarządu TMRu i wypracowane stanowisko części zatroskanych Mieszkańców, które publikujemy w gazecie. Jak widać TMR nie tylko się bawi a zespół „Nasza Klika” występuje ale nasze działania są wielokierunkowe. Braliśmy udział we Mszy Św. i składaniu kwiatów w ramach obchodów Święta Niepodległości, „Nasza Klika” wraz z „Rzuchowiankami” i zespołem „Łan” wzbogaciła program obchodów w gminie Kornowac. Nie zabrakło nas na pięknej imprezie z elementami góralskich tradycji Na Grabówce w Lubomi. Nasze delegacje uczestniczyły w obchodach 50 lecia KGW z Rzuchowa, wspaniałym koncercie zespołu „Kokoszycanki” w Wodzisławiu. Nie zabrakło więc naszych szczerych życzeń i kwiatów dla wymienionych Przyjaciół. W ramach obchodów barbórkowych pokazywaliśmy niektóre barbórkowe obyczaje w ramach spotkania z rodzinami uchodźców z Ukrainy które odbyło się w barze „Cichy Kącik”. Mieliśmy zaszczyt jako seniorzy—górnicy uczestniczyć w nagraniu telewizyjnym TVP3, które było prezentowane w Barbórkę o godz. 11.00 a będzie też możliwość oglądnięcia na youtube. W dzień następny — męska impreza dla seniorów górniczych w siedzibie TMRu dla 22 osób ze śpiewem, żartami, poczęstunkiem. Przygotowujemy się do występu w dn. 18 grudnia na Jarmarku Świątecznym na rynku wraz z innymi zespołami regionalnymi a Nowy Rok chcemy uczcić biesiadą w restauracji „Stara Palmiarnia-Mimoza” po 20tym styczniu. Po zakończeniu kalkulacji kosztów rozpoczniemy przyjmowanie zgłoszeń na tą biesiadę. Zapraszamy nowych Członków do wstępowania w szeregi TMR. Koszt członkostwa to 60 zł na rok. Warunek tylko jeden — wstępując do TMRu nie oczekuj tylko samych profitów bo naszym stałym celem jest działanie dla siebie, Mieszkańców i Miasta. Z okazji Świąt i Nowego Roku życzę Wszystkim zdrowia i optymizmu.

H. Machnik

oszczędność w każdym stopniu

Obniżając temperaturę w mieszkaniu oszczędzamy na wielu poziomach jednocześnie. Korzystnie wpływamy na wartość rachunków i dbamy o własne zdrowie. Poza tym, zmniejszając temperaturę, ograniczamy zużycie paliw, w tym węgla, a także redukujemy emisję CO₂. Dowiedz się więcej o tym, jak oszczędzać ciepło na stronie:

www.20stopni.pl

**Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
Rydultowy, ul. Tetmajera 150
tel. 32 72 94 068, 32 72 94 933**

**Poradnie lekarskie prowadzone w ramach
podpisanych kontraktów z NFZ**

Lekarza POZ, Ginekologiczno-położnicza, Dermatologiczna, Okuli-
styczna, Laryngologiczna, Leczenia bólu, Neurologiczna, Urazo-
wo-ortopedyczna, Leczenia uzależnień, Medycyny paliatywnej, Ho-
spicjum domowe,

**Poradnie lekarskie prowadzone w ramach
usług komercyjnych (odpłatnych)**
Alergologiczna dla dzieci, Medycyny pracy

*„Stara Palmiarnia Mimoza” to miejsce, w którym
zadbamy o to, aby Państwa wyjątkowa uroczystość na
zawsze zapisała się w pamięci obecnych na niej osób.
Całkowicie odrestaurowany dziś obiekt, sięgający swoją
historią lat 60tych, od zawsze był kulturalnym centrum
dzielnicy Rybnik-Niedobczyce.
Dawna „Kawiarnia Mimoza” mieściła w sobie przepiękną
oranżerię - palmiarnię, do której historii nawiązaliśmy po
renowacji. Organizujemy przyjęcia okolicznościowe,
wigilijki, komunie, wesela, spotkania biznesowe.*

Zapraszamy serdecznie!

*Adres:
ul. Józefa Rybasa 44,
44-270 Rybnik-Niedobczyce
kontakt: +48 663 937 487
www.starapalmiarnia.pl*

Gabinety Specjalistyczne na ul. Strzelców Bytomskich 9 w Rydułtowach służą pomocą tel. +48 691 101 688

Wizyty prywatne:

**Chirurgia
Dermatologia
Urologia
Reumatologia
USG, Doppler, Radiologia
Kosmetologia
Trychologia
Podologia
Poradnia dietetyczna DIETIKON**

**Wydawca: Towarzystwo Miłośników Rydułtów, Rydułtowy, ul. Plebiscytowa 47, tel. +48 515 828 453; Kolegium Redakcyjne
(tel. +48 514 430 689, +48 510 791 300); Red. Nacz. Joanna Rusok, Z-ca Red. Nacz. M. Stebel, Sekretarz: W. E. Jankowska, członkowie:
H. Machnik, S. Brzęczek, J. Majer, J. Oleś, A. Kolodziej, L. Majer, Ewa Wierzińska-Kloska;
e-mail: kluka.tmr@interia.pl; nasza strona: www.tmrzydultowy.pl; Redaktor wydania: Joanna Rusok, komputerowy skład gazety: Ja-
nina Oleś. Zdjęcia na zlecenie TMR wykonują: FOTO BARON Rydułtowy, FOTO SYCHA Rydułtowy,
fotoreporterzy: Bernadeta Oślizły, Damian Bizoń, Roman Gunia. Druk gazety: MZ Druk Radlin**